

СОДЕРЖАНИЕ

<i>От редакции</i>	5

ПАТРИАРШИЕ ЭНЦИКЛИКИ И ГРАМОТЫ БЛАГОСЛОВЕНИЯ

Слово ЕГО СВЯТЕЙШЕСТВА ГАРЕГИНА II, ВЕРХОВНОГО ПАТРИАРХА И КАТОЛИКОСА ВСЕХ АРМЯН , на церемонии благословения работников сферы образования	7

Послание ЕГО СВЯТЕЙШЕСТВА ГАРЕГИНА II, ВЕРХОВНОГО ПАТРИАРХА И КАТОЛИКОСА ВСЕХ АРМЯН , по случаю Дня независимости Республики Армения	10

Послание ЕГО СВЯТЕЙШЕСТВА ГАРЕГИНА II, ВЕРХОВНОГО ПАТРИАРХА И КАТОЛИКОСА ВСЕХ АРМЯН , во время Республиканского молебна за мир и непоколебимость Армении и Арцаха	11

ПРОПОВЕДИ

Проповедь ЕПИСКОПА АРШАКА ХАЧАТРЯНА , в честь праздника Воздвижения Честного и Животворящего Креста	14

Проповедь ПРОТОАРХИМАНДРИТА ЗАКАРИИ БАГУМЯНА , произнесенная в церкви Святого Георгия (Сурб Геворг) в Мугни в День памяти Георгия Победоносца	18

РЕЛИГИОВЕДЕНИЕ

АРХИМАНДРИТ ИСААК ПОГОСЯН — Церковь как семья и звено жизнедеятельности	23

ИСТОРИКО-ФИЛОЛОГИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ

АННА ПОГОСЯН — Краткий обзор искусства романа «Ростам Зал» 37

ИЕРЕЙ АРАРАТ ПОГОСЯН — Полномочия посланца Католикоса Акопа IV
Джугаеци в контексте изучения темы армянской освободительной борьбы ...48

АВETИС АВETИСЯН — Слои, вопрос эпохи и авторства фресок церкви
Св. Иоанна Крестителя в Малом квартале г. Мегри 68

Севр — 100

ЭДИК МИНАСЯН — Севрский договор и Армения 78

СООБЩЕНИЯ

АКОП КЕОСЕЯН — Отрывки армянского перевода из толкования Евангелия
«Нового Маруты» 95

ГРАНУШ СААКЯН — Деятельность немецко-армянского общества на благо
Армении (1921—1922 гг.) 122

РЕЦЕНЗИИ. БИБЛИОГРАФИЯ

СЕЙРАН ЗАКАРЯН — Гарегин Нжде в свете современных изречений 132

CONTENTS

<i>As an editorial</i>	5

PONTIFICAL ENCYCLICALS, LETTERS OF BLESSING

Message of HIS HOLINESS KAREKIN II, CATHOLICOS OF ALL ARMENIANS , on the occasion of the teachers' blessing ceremony	7
Message of HIS HOLINESS KAREKIN II, CATHOLICOS OF ALL ARMENIANS , on the occasion of the Independence Day of the Republic of Armenia	10
Message of HIS HOLINESS KAREKIN II, CATHOLICOS OF ALL ARMENIANS , during the Pontifical prayer for peace and stability in Armenia and Artsakh	11

SERMONS

Sermon delivered by BISHOP ARSHAK KHACHATRYAN during the Divine Liturgy celebrated on the occasion of the Feast of the Exaltation of the Holy Cross	14
Sermon delivered by PROTO-ARCHIMANDRITE ZAKARIA BAGHUMYAN during the Divine Liturgy celebrated at St. Gevorg Church of Moughny on the commemoration day of St. Gevorg the Commander	18

RELIGIOUS STUDIES

ARCHIMANDRITE ISAHAK POGHOSYAN — Church as a Family	23

HISTORICAL-PHILOLOGICAL STUDIES

ANNA POGHOSYAN — A brief overview on the art of the novel “Rostam Zal” 37

FR. ARARAT POGHOSYAN — Secret meeting of Holy Etchmiadzin
and negotiations of Catholicos Hakob IV of Julfa in the context of studying
the Armenian liberation struggle. 48

AVETIS AVETISYAN — Layers of murals, the period and the issue of their authorship
at St. John the Baptist Church of Meghri Small District 68

Sevres —100

EDIK MINASYAN — Treaty of Sevres and Armenia 78

ESSAYS

HAKOB KEOSEYAN — Excerpts from the Armenian translation of the commentary
on the Gospel of ‘New Maruta’. 95

HRANUSH SAHAKYAN — Pro-Armenian activity of the German-Armenian
Society from 1921 to 1922 122

LITERARY REVIEW

SEYRAN ZAKARYAN — Garegin Nzhdeh in the light of modern speech... 132

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ի տեղի խմբագրականի 5

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՆԴԱԿՆԵՐ. ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ԳՐԵՐ

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ. ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ խօսքը
կրթության մշակների օրհնության արարողությանը. 7

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ. ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ուղերձը
Հայաստանի Հանրապետության Անկախության տօնի առիթով 10

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ. ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ուղերձը
Հայաստանի եւ Արցախի խաղաղության եւ անսասանության համար
Հանրապետական մաղթանքի ընթացքում 11

ՔԱՐՈՉԽՕՍԱԿԱՆ

Տ. ԱՐՇԱԿ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԽԱԶԱՏՐՅԱՆԻ քարոզը՝ խօսուած Խաչվերացի
տօնին 14

Տ. ԶԱԲԱՐԻԱ Ծ. ՎՐԴ. ԲԱՂՈՒՄԵԱՆԻ քարոզը՝ խօսուած Մուղնու Ս. Գեորգ
Եկեղեցում Ս. Գեորգ Զօրավարի յիշատակության օրը 18

ԿՐՕՆԱԳԻՏԱԿԱՆ

Տ. ԻՍԱՀԱԿ ՎՐԴ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ – Եկեղեցին որպես ընտանիք
եւ կենսագործունեության օղակ. 23

ՊԱՏՄԱԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԱՆՆԱ ՊՕՂՈՍԵԱՆ — «Ռոստամ Չալ» վեպի արուեստի համառոտ ակնարկ 37

Տ. ԱՐԱՐԱՏ ՔՀՆՅ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ — Ս. Էջմիածնի գաղտնի ժողովը
 եւ Յակոբ Դ. Ջուղայեցի կաթողիկոսի բանագնացությունը հայ
 ազատագրական պայքարի ուսումնասիրման համատեքստում 48

ԱԲԵՏԻՍ ԱԲԵՏԻՍԵԱՆ — Մեղրու Փոքր թաղի Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցու
 որմնակարների շերտերը, ժամանակաշրջանն ու հեղինակների խնդիրը 68

Սեւր — 100

ԷԴԻԿ ՄԻՆԱՍԵԱՆ — Սեւրի պայմանագիրը եւ Հայաստանը 78

ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ

ՅԱԿՈԲ ՔԷՕՍԷԵԱՆ — Նշխարներ «Նոր Մարությանի» աւետարանի
 մեկնության հայերէն թարգմանությունից 95

ՀՐԱՆՈՒՇ ՍԱՀԱԿԵԱՆ — Գերմանա-հայկական ընկերության հայանպաստ
 գործունեությունը 1921—1922 թթ. 122

ԳՐԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ. ՄԱՏԵՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

ՍԷՅՐԱՆ ՉԱՔԱՐԵԱՆ — Գարեգին Նժդեհը արդիական խօսողների
 լուսաժիրում. 132

